

Brecht Gerbrandy is uitgezonden door Kerken in Actie en woont en werkt in Kupang (West-Timor, Indonesië). Tot voor kort was zij daar verbonden aan de theologische hogeschool, maar tegenwoordig is zij nauw betrokken bij de training en begeleiding van vicarissen en predikanten. Zij hoopt, nu Oost-Timor onafhankelijk is, op positieve veranderingen in kerk en samenleving op heel Timor en vertelt daarover in deze rondzendbrief.

Veranderingen

Een nieuw contract aan het begin van een nieuwe eeuw, in een geheel nieuwe situatie in Indonesië. Dat klinkt allemaal veelbelovend. En dat is het ook zeker. Hoewel je in het dagelijkse werk en de praktijk van alledag nog niet altijd zoveel merkt van een ommekeer, is er toch van alles gaande op Timor en in de rest van Indonesië. Over de, naar ik hoop, aanstaande veranderingen in kerk en samenleving hier in oosten van Indonesië wil ik in deze brief schrijven.

Mijn werk is veranderd. Ik heb nu niet meer als hoofdtaak het doceren van sociaalwetenschappelijke vakken aan de theologische faculteit, maar het ont-

werpen van een programma voor vicarissen. Vicarissen werken eerst achttien maanden in een gemeente onder begeleiding van een mentor dominee. De bedoeling van het mentoraat is dat de jonge dominee en de oudere predikant samen een leerproces ondergaan. De oudere adviseert, beschermt en ondersteunt de jonge predikant bij al het gemeentewerk.

In de praktijk is de ervaring van jong afgestudeerden vaak dat zij niet altijd worden gestimuleerd om hun creativiteit in het gemeentewerk ten uitvoer te brengen. De oudere heeft hier een bijna onaantastbare positie, die door de jongere altijd gerespecteerd dient te worden, zelfs al is de situatie in de gemeente zo, dat deze om zo'n creatieve inbreng vraagt. Aan de hand van een voorbeeld wil ik duidelijk maken wat er concreet kan gebeuren, als zo'n situatie door externe factoren ineens heel scherp duidelijk wordt.

NOODPASTORAAT VLUCHTELINGEN

Vanwege de aanwezigheid van honderdduizenden vluchtelingen uit Oost-Timor werd er een beroep op de kerk gedaan om een aantal van haar vicarissen beschikbaar te stellen voor het noodpastoraat in de kampen. Vijfentwintig vicarissen werden afgestaan door de gemeenten ter plaatse, waar ze al enige tijd werkzaam waren. Een aantal mentorpredikanten was hier zeer verbolgen over, ook al had de

Solidariteitspost van de Christelijke Universiteit hen hier officieel om gevraagd.

Enkele vicarissen waren door de op hen uitgeoefende intimidatie zo bang geworden dat ze vrijwillig terugkeerden naar hun mentorpredikant. Er waren toen nog achttien vicarissen over op tien vluchtelingenlocaties.

Ik bezocht hen en vroeg hen naar hun ervaringen. Die waren positief, maar de jonge predikanten in spé waren ook wel teleurgesteld over het draagvlak in de kerk. Positief vonden zij dat ze veel geleerd hadden over wat echte naastenliefde eigenlijk inhoudt: mensen opzoeken in hun ellende, praktische hulp bieden en hoop geven aan mensen die volledig zijn getraumatiseerd. Ze hebben leren samenwerken met internationale hulpverleningsinstanties, waarvan ze ook trainingen kregen. Vicarissen bleken namelijk zeer cruciaal te zijn in de benadering van de mensen. Ze kregen *mental health training* (training in psychologische hulpverlening), trainingen in medische eerste hulp en ze hielpen de Verenigde Naties bij de vrijwillige terugkeer van vluchtelingen naar Timor-Loro Sae (de nieuwe naam voor Oost-Timor).

In de gesprekken bleek dat de achttien vicarissen eigenlijk behoefte hadden hun unieke ervaring in de vluchtelingenkampen te delen met veel meer mensen in de kerk, te beginnen met de

Achttien West-Timorese vicarissen deden een unieke ervaring op door pastorale zorg te verlenen aan vluchtelingen van Oost-Timor, zoals deze moeder en haar kind.

Foto: Peter Williams/WCC

synodeleiding. Ze hoopten toestemming te krijgen om verslag van hun werk te doen op de eerstkomende synodevergadering. De groep van achttien heeft gezamenlijk een eindverslag geschreven, waarbij ieder bovendien een beschrijving van een concrete situatie en een persoonlijke theologische reflectie geeft. Juist als je de bijbel leest vanuit de concrete nood situatie van de vluchtelingen, levert dat een kritische bijbeluitleg op, die het hele verslag naar mijn mening theologisch sterk onderbouwd maakt. En dus waardevol om kennis van te nemen als kerk. Gelukkig heeft de synodeleiding positief gereageerd. Maar pas nadat men opgemerkt had dat deze lichte vicarissen goed moest beseffen dat zij zich in een zeer unieke positie bevond.

Er moet nog veel gepraat worden met mentorpredikanten, opdat zij leren beseffen dat ze hun pastorale zorg ook moeten uitstrekken naar de nood in de wereld. Dat de 'groep van achttien' nu al de geboden gelegenheid daartoe ge-

bruikt heeft, doet eerst nog wat onwennig aan voor traditioneel denkende kerkmensen. Maar dat het rijtje gaat keren en er een meer democratisch model komt, kan niet meer worden ontkend; daarvan ben ik overtuigd.

WERELDGEBEDSDAG

Een activiteit van twee vicarissen wil ik apart vermelden: dat was het organiseren van de wereldgebedsdag samen met vluchtelingenvrouwen. Deze had dit jaar wel zeer toepasselijke thema's: 'Talitha Kum' ('Meisje, sta op') en 'Wakker het vuur aan'. Met het aanvaarden van de opdracht om op te staan, wordt vooral de kwaliteit van leven bedoeld. Vrouwen over de hele wereld hebben te lijden onder onderdrukking en uitbuiting. Toch begint er een beweging op gang te komen die vrouwen bewust maakt van hun kracht. Tijdens de wereldgebedsdag kwam dat duidelijk naar voren. Oost-Timorese vrouwen speelden een rollenspel over wat ze recent hadden meegemaakt, hun eigen lijden, waar ze zich niet bij neerlegden. Dat was zeer bemoedigend!

Dankzij de nieuwe, snelle manier van communiceren per e-mail kon ik in deze dienst enkele solidariteitsbrieven voorlezen die vanuit de classis Apeldoorn waren toegestuurd. Ook dat sprak zeer aan.

COLOFON

26e jaargang, no. 7,
SEPTEMBER 2000

Tijdschrift van Kerken in Actie over het werk waar de Samen op Weg-kerken in het buitenland bij betrokken zijn.

Vandaar bericht over Gods opdracht aan zijn wereldwijde kerk om, overal waar mensen wonen, het evangelie te verkondigen en daaraan gestalte te geven in het leven van mens en maatschappij.

UITGEVERS

Vandaar verschijnt tienmaal per jaar en is een uitgave van het bureau Voorlichting van de Dienst MDO (Samen op Weg-kerken). Het werk van de afdeling buitenland van deze dienst wordt uitgevoerd onder de naam

Kerken in Actie

In Kerken in Actie participeren ook de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, de Oud-Katholieke Kerk, de Remonstrantse Broederschap en de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland. Mede-uitgever van Vandaar is ICCO, de Interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

REDACTIE

A. Barth (redacteur), J. 't Gilde, E. Litamahuputy (redacteur), B. van Schaik (hoofdredacteur), J. Verhage (eindredacteur) en R. de Winter-Mulder (redactiesecretaresse).
Vormgeving: Frank Potters, Hoonte Bosch & Keuning, Utrecht.
Druk: Brouwer Rotatie, Delft.

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht; tel. (030) 880 19 18 en fax (030) 880 14 57
E-mailadres: j.verhage@sowkerken.nl

ADMINISTRATIEADRES

Dienst Facilitaire Zaken, adressen- en periodiekenadministratie, Postbus 8507, 3503 RM Utrecht, tel. (030) 880 17 19 of 880 17 20 en fax (030) 880 17 67
E-mail-adres: f.vanaffelen@sowkerken.nl

ABONNEMENTEN

Voor particulieren is de abonnementsprijs f. 13,00 per jaar (minimumbedrag).

GESPROKEN VANDAAR

Vandaar is ten behoeve van visueel gehandicapten ook in braille en in gesproken vorm op audiocassette verkrijgbaar. Voor informatie: CBB, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. (0341) 55 10 14.

ISSN-nr. 0167-2363

Vandaar POST Vandaar POST Vandaar

Vandaar POST Vandaar